

'Berijden op eigen risico'

Lagere overheden bezuinigen steeds vaker op uitgaven in de openbare ruimte. Maar door slecht onderhoud van onder meer wegen en bruggen valt de rekening aan het eind juist hoger uit, zeggen experts. Bovendien, zo stellen zij, levert verwaarlozing gevaar op en daarmee claims.

Door de crisis zijn miljardenbezuinigingen aan de orde van de dag. Maar niet alleen de Rijksoverheid houdt de hand op de knip, ook lagere overheden zoeken creatief naar manieren om de begroting op orde te houden. Een kind van de rekening is al snel de openbare ruimte. Gemeenten schroeven investeringen terug als het gaat om het onderhoud van groenvoorziening, het legen van prullenbakken en het opruimen van zwerfvuil.

Bezuinigingsdrift

Bestuurders redeneren: de burger begrijpt vast dat dit moet omdat het crisis is. Maar in de bezuinigingsdrift wordt veelal ook minder geld uitgegeven aan noodzakelijke reparaties en onderhoud van infrastructuur. Dit achterstallig onderhoud is kapitaalvernietiging en bovendien gevaarlijk, zeggen experts. Utrecht heeft uitgerekend wat het zou kosten als de volledige openbare ruimte in de Domstad opnieuw zou moeten worden ingericht. Deze zogenoemde vervangingswaarde komt uit op 3,5 miljard euro. Zo'n enorm bedrag toont volgens Dan Bekker, stadsingenieur en kwaliteitsmanager openbare ruimte van de gemeente, aan dat het beheer van de openbare ruimte feitelijk vermogensbeheer is. Het is net als met je eigen auto, zegt hij. 'Als je zorgt dat die de periodieke beurt krijgt, gaat hij

net zolang mee als de fabrikant belooft. Maar als je dat niet doet, ben je bezig met kapitaalvernietiging.' Een belangrijk deel van de openbare ruimte betreft infrastructurele werken: tunnels, aquaducten, bruggen en wegen. Nederland telt in totaal ongeveer 120.000 kilometer aan openbare weg, goed voor drie rondjes om de aarde. Op de Rijkswegen, zo'n vijfduizend kilometer lang, wordt niet op onderhoud bezuinigd, besloot minister Melanie Schultz eerder. Maar over het leeuwendeel van het landelijke wegennet gaan provincies, waterschappen en gemeenten en die stellen onderhoud soms uit.

Achterstallig onderhoud kan leiden tot zaken als rafelige ran-

DAN BEKKER

Stadsingenieur en
kwaliteitsmanager
gemeente Utrecht

JOOP ATSMA

Oud-staatssecretaris
Infrastructuur en Milieu

DAAN VERSTEEG

Jurist Rozemond Advocaten

den, scheurvorming en zelfs gaten in de weg. Automobilisten en vrachtautochauffeurs kunnen daarvan flink wat hinder ondervinden. Steenslag kan leiden tot schade aan het voertuig, gaten in de weg kunnen zelfs tot ernstige ongelukken leiden. Bovendien is een slechte bereikbaarheid funest voor de economie, zeggen belangenbehartigers van verladers en transporteurs.

Desondanks is het voor wegbeheerders bij gemeenten, provincies of waterschappen erg moeilijk om toereikende budgetten voor onderhoud en reparaties bij hun politieke bazen onder de aandacht te krijgen, weet Bekker. 'Politici vinden alles wat sociaal maatschappelijk is, vaak interessanter dan stenen en asfalt. Investerings in een school of een feest krijgen dan ook vaak meer prioriteit dan het goed onderhouden van een weg.' Die houding bij politici wordt volledig herkend door CDA'er

Joop Atsma, voormalig staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu. 'Onderhoud is niet sexy, nieuwbouw wel', zei hij onlangs tijdens een bijeenkomst in Breukelen van 'Red mijn weg', een platform dat wegenonderhoud weer op de agenda wil krijgen. Atsma: 'Nieuwbouw betekent dat er een lintje kan worden doorgeknipt, dat er pers en fotografen zijn. Die blijven weg als er sprake is van een opgeknapte weg, want dat is minder interessant.' Omdat onderhoud politici geen aandacht oplevert, krijgt dit onderdeel dan ook veel minder

'Onderhoud is
niet **sexy**'

onlangs tijdens een bijeenkomst in Breukelen van 'Red mijn weg', een platform dat wegenonderhoud weer op de agenda wil krijgen.

prioriteit. Atsma vindt dat niet verstandig. Hij vreest dat overheden vaker verantwoordelijk zullen worden gesteld voor ongelukken. 'Een juridisering die alles te maken heeft met problemen als gevolg van een verwijtbaar tekort. Er zullen meer en meer claims gaan binnenkomen.'

Als voorbeelden van gevaarlijke situaties schetst Bekker bruggen die zo slecht zijn onderhouden dat stenen afbrokkelen en in passerende schepen vallen. Of lantaarnpalen met gaten erin, zodat kinderen hun hand erin kunnen steken, met alle gevolgen van dien. Maar ook gaten in wegen kunnen tot ongevallen leiden.

Schuld

Jurist Daan Versteeg van Rozemond Advocaten behandelt voornamelijk zaken in de grond-, weg- en waterbouw en is deskundig op het gebied van aansprakelijkheid voor wegen. Wat betreft openbare wegen moeten overheden er volgens hem voor zorgen dat die in een goede staat verkeren. 'Dat wil zeggen dat een weg veilig moet zijn.' Een bordje plaatsen met 'Berijden op eigen risico' of 'Slecht wegdek' voldoet dan niet. Dat toonde een ongeval in 2009 aan in de gemeente Stichtse Vecht. Een motorrijdster en haar passagier kwamen ten val toen ze over hobbels in het wegdek (als gevolg van boomwortels) reden en onder een tegemoetkomende auto terechtkwamen. Buurtbewoners hadden eerder al aan de bel getrokken, maar de weg was niet hersteld. Er waren alleen bordjes met de tekst 'Slecht wegdek' geplaatst. Hoewel wordt betwijfeld of het juridisch eigenlijk mogelijk is, verweet de rechtbank de gemeente uiteindelijk dood door schuld en veroordeelde Stichtse Vecht tot het betalen van een boete van 22.500 euro, waarvan 7500 voorwaardelijk. Versteeg: 'De uitspraak is uniek. Mede, omdat de rechtbank letterlijk liet weten met de straf ook een algemeen preventief effect te beogen. De verantwoordelijke bestuurders realiseren zich vaak ook niet hoe groot de politieke consequenties kunnen zijn van dergelijke nalatigheid. Het kan je je carrière kosten.' Mede door de groeiende claimcultuur verwacht de advocaat in de toekomst eveneens nog meer rechtszaken op dit gebied.

Volgens Atsma mag het niet zo zijn dat gebrekkig onderhoud alleen uit vrees voor claims op het netvlies komt. De oud-politicus roept belangenorganisaties zoals Bouwend Nederland, de Fietzersbond, de ANWB en EVO dan ook op om de handen ineen te slaan. Atsma: 'Volgend jaar zijn de gemeenteraadsverkiezingen. Zorg dat het op de politieke agenda komt!' ●●●

STEVEN VAN AARTRIJK

VOORKOMEN BETER DAN GENEZEN

Het platform 'Red mijn weg' is een gezamenlijk initiatief van Bouwend Nederland en veertien gespecialiseerde bedrijven op het gebied van asfaltonderhoud. Onder het motto 'voorkomen is beter dan genezen' organiseerde de organisatie onlangs enkele bijeenkomsten. Daar werd door experts uit verschillende branches het belang uitgelegd van wegenonderhoud.